

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyitltér soronként 40 fillér.

A király — és Apponyi.

Irtá: Kalmár Antal dr.

Kolozsvár, május 21.

Az ex-lex nem egyéb, mint alkotmányos abszolutizmus. A magyar alkotmányosság tehát bizonyos tekintetekben változó állapotba jutott. A magyar közjogi törvények előírják, hogy ilyenkor közjogi kötelessége a királynak az ország nagy tekintélyű férfait nemcsak meghallgatni, de egyenesen azoknak a tanácsát is kikérni. Ezt mondja ki az 1741. XI. törvények-könyvnek 3. §-a. Minthogy pedig ezen híres közjogi törvényünket az 1848. III. t.-cikkely nem helyezte hatályon kívül: kétségtelen, hogy a király csak a magyar alkotmány értelmében cselekszik és csak közjogi kötelességének tesz eleget, ha az ország egyik legnagyobb tekintélyű férfit, Apponyi Albert grófot nemcsak meghallgatja, de egyúttal a tanácsával is él.

Ámde ez a közjogi törvény nem azt írja elő, hogy a királynak az udvari bálakban kell meghallgatni az ország nagytekintélyű férfait. Nem, hanem annak a meghallgatásnak a király tanácsában kell megtörténni. Meghallgathatja még ad audiendum verbum regium is, de nem olyan regium audiendum, a mitől az öreg Draskovich Miklós országbíró 1687-ben megütötte a szél. Ennek a kora már lejárt.

En tehát abban sem Apponyira, sem az országra, sem a képviselőháznak a szuverenitására *közjogi* sérelmet nem látok, ha a király Apponyit az udvari bálon nem szólította meg. Ez a mellőzés fájt Apponyinak, sértheti az ő egyéni személyes önérzetét, de az országon evvel egy makulányi közjogi sérelem sem esett meg. Egyáltalában állami közéletünk közjogi tudásának nagy devalvációjára mutat az, hogy ez az ignorálás országos közjogi sérelem gyanánt lesz föltüntetve — és odaállítva. Ha ez így állana, akkor ez közjogilag nem volna egyéb, mint az 1741. XI. t.-cikknek az udvari bálak paraktijéhez való odaszógezése. Mert az udvari bálakban történni szokott rendkívül hosszás beszélgetéseknek az a két perce, amellyel például a magyarok királya München Auréli vagy Andrássy Gyulát kitünteti: ugyan alkalmas-e az orszáa nagyfóntosságu ügyeinek a megbeszélésére — ha nem is az eldöntésére?

Vajjon ezt követeli-e ama híres közjogi törvényünk? Bizony nem ezt követeli s így az udvari bálakban történni szokott semmitmondó kegyes királyi megszólításoknak közjogi jelentőségét hagyjuk tehát meg továbbra is csak a München Aurélokban s bármilyené azokkal az udvari bálai megszólításokkal: azokból ne faragjuk ki a magyar közjogi törvényeknek a megsértését.

Nincs is tehát közjogi sérelem; az e tekintetben való közjogi sérelemnek a megtörténhetését éppen maga az udvari bál mivolta zárja ki. Ellenben lehet a házigazda királynak nagyfokú sértése egy kiváló közjogi állást elfoglaló magyar államférfi *személyével* szemben. Mert azt a doktrínát nem fogadhatjuk el, hogy a király nem sérthet. Ez nincs benne a magyar közjogban és a király személyi szentségének és sérthetetlenségének közjogi doktrínája analóg, de negatív formában fölláttani nem lehet. Igenis, a király sérthet. Ez ezek a sértések vonatkozhatnak a magyar alkotmányra, a nemzeti érzelmekre, egyes személyekre, a magyar alkotmány és nemzeti érzület világos teteleire.

Es dacára annak, hogy Apponyinak a személyén esett sérelem egyes egyedül az ő dolga és ennek a sérelemnek a tárgyilagossá közjoghoz mi köze sincsen: ebből a személyi sérelemből mégis nagy nemzeti és közjogi tanulságok vonhatók le.

Apponyit mindenki ideális lelki embernek ismeri, de az ő idealizmusa nem a vérbeli magyar nemzeti jogok követelésében tetőződik be. Közjogi álláspontja a XII. t.-cikkely, de sohasem követelte ennek a törvények-könyvnek a közjogi végrehajtását, ellenben egész Európában (L. az »Annuaire du Parlement« francia évkönyvben megjelent közjogi tanulmányát a magyar alkotmányról.) hirdette azt a hamis közjogi doktrínáját, hogy a XII. t.-cikkely *eddig* végrehajtásában is a magyar államiságnak teljes szuverenitása nyilatkozik meg és domborodik ki. Ezzel megcsalta önmagát és tévedésbe ejtette Európát, akinek tudó-

sai azt kiáltják felénk: mit akartok ti magyarok tőbbit, hisz a ti legnagyobb élő államférfiatok mondja azt, hogy teljes a ti állami szuverenitástok. Európa azonban hagyján, de tévedésbe ejtette a saját nemzetét is. Így történik, hogy nemzeti követeléseiben a közjogi tételeket mindig csak politikailag formulázta, a politika pedig sohasem a lét igazságának, hanem mindig csak az alkalmazkodó opportunizmusnak a kifejezője. Eppen ezért Apponyi nemzetére a vérbeli magyar igazságoknak az erejével sohasem bírt hatni. És míg egyrészt a magyar nemzet nagy tömegét sohasem győzhette meg Apponyinak közjogi igazság nélküli politikai kijelentései, addig másrészt Bécset már ezek a vértőlpolitikai követelések is kiharították sodrúkból. Így ellenségei támadtak bőven fent és lent, de barátai a fajtbeli magyarság nagy tömegében csak — kevesen.

Apponyi pedig politikájával tökéletesen abba a helyzetbe sodródott, a hova jutott atyja, gróf Apponyi György országbíró, a ki 1862-ben kiegészítési javaslatát elkészítvén, 1863. január havában memorandum alakjában terjesztette azt Ferencz József császárr elé. Ez a javaslat a Königrätz előtt és az „életcél“ mellett Ferencz Józsefnek akkor még *kevé*s, a nemzetnek pedig tulontul is *sok* volt s nem fogadván el sem a császár, sem a nemzet: Apponyi felreált vele.

A helyzet most is ugyanaz, csak hogy *megfordítva*: Ferencz Józsefnek *sok*, — a nemzetnek pedig *kevé*s. A nemzetnél ez a kevés azt jelenti, hogy Apponyi mindig tartózkodott attól, hogy a nemzet és korona igazságait mereven és meztelenül állítsa egymással szemközt a nemzet elé. A koronánál ez a sok pedig azt jelenti, hogy a ki aktiv államférfi akar lenni Magyarországon, annak még arról is le kell mondani, a mit a nemzet kevésebb tart.

Es itt rejlik az a nagy közjogi, de egyúttal történelmi és politikai igazság is, a mit Apponyi esetéből le kell vonnunk. Ez pedig a következő: egy államférfiúnak sohasem szabad úgy viselkedni Magyarországon, hogy a korona is, meg a nemzet is, vagy mindakettő fölé érte őt, vagy jobban mondva, hogy egyik se érte meg. A király nem fogja Apponyit megérteni soha az ő politikailag, tehát csak az opportunizmus szempontjából formulázott, de azért az udvar előtt mégis csak nemzeti követeléseivel. A magyar nemzet, különösen a fajtbeli magyarság nagy tömege szintén nem lelkesedhetik Apponyinak vértőlpolitikai követeléseiről.

Ellenben ha Apponyi lángelkével, ideális lelkével és nagy jellemével a magyarság nagy és igaz közjogi és nemzeti követeléseinek az élére állana, ha Apponyi azt mondhatná a királynak: hátam megöött a magyarság nagy nemzeti tömege, kezemben pedig a nemzetnek *csak* azok a közjogi követeléseik vannak, a melyek már réges-régen törvényekbe vannak iktatva s a melyek csak *királyi végrehajtásra* várnak s a mely nemzeti jogokért a nemzet nemcsak él, de egyúttal meg is hal: akkor majd a király is meglátná Apponyit az udvari bál muzsikája mellett, akkor majd a királynak se lenne az *sok*, ami a nemzetnek nagyon is *kevé*s.

— **Biharmegye az obstrukció ellen.** Tegnap Bihar vármegye csatlakozott azokhoz a gyászvármegyékhez, melyek az ellenzék hazafias küzdelmével szemben bizalmat szavaznak a kormánynak. E megyegyűlésen jelen volt Bihar vármegye koronázatlan kis királya, a minden idők miniszterelnök jelöltje: Tisza István gróf is, a ki egy u. n. nagy beszédet mondott az obstrukció ellen, melyet pedig az ő édesatyja honosított meg legelőször a magyar parlamentben és a melynek befejeztekor akasztotta szegre elveit: ama bizonyos bihari pontokat. Természetes, hogy az összecsoditott hivatalos szavazatokkal többséget kapott a nagyváradi szubvenció lap szerkesztőjének: Hegyesi Mártonnak bizalmi indítványa....

— **A sorozást újra elhalasztják.** A június elejére kitűzött sorozást újra elhalasztották. A rendelet készen van már a közeli napokban szétküldik. — Hogy benn tartják az obsoitásokat még három hónapig, az most már több mint valószínű. Bécsből sürdön hozzák a leveleket ez ügyben a honvédelmi miniszterhez, de a végrehajtása iránt eddig de fakto intézkedés még nem történt.

Rákóczi emlékezete.

Kolozsvár, május 21.

Csak az a nemzet számíthat biztos fönmaradásra, dicsőséges jövőre, a mely a mult büszke emlékeit meg tudja becsülni. Az erős nemzeti öntudat csak nemes példákön épülhet, az önérzet csak a kiállott megpróbáltatások tudják nevelni. A mely nép feleli a multat, az nem gondol a jövőre, mert a nemzeti állam tartós épületét csak a história hatalmas fundamentumára lehet emelni.

Ha a magyarnak olyan nagy volna az önérzete, a milyen dicsőséges a multja, mi volnánk az első nemzet a világban. Ha jövedőnk útját a históriánk ragyogó példáival világítanók meg, nem botolnók meg s nem bukánk el soha ez a nemzet. De mi, ha másnak a szemét bántja a fény, hamarosan ráborítjuk minden emléktünkre a feledés fátyolát, magunk pedig botorkálunk vakon, sötétiségben a bizonytalan jövő felé.

Kétszáz éve van az idén annak, hogy a haza éjszakai határán fölragyogott Rákóczi csillaga. Elhagyott éjszakáinkon világító napunk volt, amelynek sugarai ezüstös szákkal fűzték egymáshoz a magyart. Regő szákkal, amelyeket nem tapinthatunk, meg nem foghattunk s a melyek mégis összefogtak, együtt tartották akkor ezt a szétzúzlésnek indult, szomorú nemzetet.

De elmúlt az éj. Fölvirradt a hajnal s Rákóczi csillaga, amely elvégezte tündöklő pályafutását, a messze Keleten letűnt az égenkről. Hová lett, mivé lett, minek is kutatni. Nem is volt tán igaz: megálmotunk csupán. Keleten lobbant végső, ott a tündérregék honában.

Oly szöveg beleillik Rákóczi legendás alakja, tündöklő tisztasága, tüneményes nagysága a Kelet tündérregéibe.

S a muló évek során élt az ő regéje a nép ajkán, élt a szívrében s néha-néha kitört onnan bus kuruz-nótában. Söhajtoztak itt is, ott is:

Hej Rákóczi, Bercsényi, Bezerédy; hová lettek, hová mentek válogatott vitézei?

Sirva bugott aztán utánuk a tárogató

hívogató, bánatos szava messzire, a mesék országába.

Miért, hogy a mi dicsőséges multunk csak regében él; miért, hogy nem tudunk emberi formát adni hőseinknek? Miért nem öntjük alakjukat ércebe, vagy öröklítjük meg képekben a tetteiket s dicsékszünk el velük, hogy nem a képzelet szülte őket, hanem magyar anya hozta a világra. Mert mást érez az ember, ha tulajdon vérenek, enfajtjának feltört nagyságát, dicső tetteit látja, mintha azt kell a hőst körülvevő titokzatosságból hinnie a népnek, hogy mint a biblia alakjait, ezt is földöntúli hatalom küldte csak megmentésükre. Boruljunk le az Alkotó kegyelme előtt, de mutassuk meg a népnek, s érezzük át magunk is, hogy a Mindenható egészéges agyat adott koponyánkba és pezsgő vért bocsájtott ereinkbe. Földöntúli csodák nélkül, idegen segítség nélkül, magunk eszével, magunk erejével vittünk végbe mindent, küzdöttünk végig ezer év harcait s állunk készen újabb küzdelmekre.

Vonjuk ki olykor a legendák bűvköréből hőseinket s állítsuk oda puritán egyszerűségükben a a nép elé buzditó mintaképen. Hadd lássa, milyen nemzet az ő nemzete, hadd érezze, milyennek kell lennie, ha igazán magyar akar lenni. Közlebb fognak állni hozzánk a hősök és mi igyekeznünk fogunk felemelkedni hozzájuk.

Vasárnap ünnepeitől Kolozsvár város hazafias közönsége.

A Rákóczi dicsőséges emlékének való megemlékezés önnep napja párt és valláskülömbőség nélkül vegye tehát ki abból a részből mindenki, kinek szívében él a kegyelet a nemzet nagyjai iránt.

Mert — azokkal a szavakkal végezzük, amelyekkel kezdtek — csak az a nemzet számíthat biztos fönmaradásra, dicsőséges jövőre, a mely a mult büszke emlékeit meg tudja becsülni.

A községi és körjegyzők ügye.

Kolozsvár, május 21.

Nincs aktuálisabb napi kérdés, mint a tisztviselők fizetési és munka viszonyának rendezése. Valóságos chaos uralkodik e két kérdésben. Különösen a közigazgatási tisztviselők körében van óriási rendtelenség e tekintetekben. Majd minden vármegyében mások és felette eltérők a viszonyok.

Különösen a községi és a körjegyzői kar sinitly meg e rendezetlenséget. A legfontosabb közigazgatási teendők egész halma van rájuk bízva; a legkényesebb és az állam működését mélyen érintő ügyek elintézése az ő kezükben van. Ezzel szemben pedig nyomorúságos fizetésért — inkább alamizsnáért kell e derék és munkás testület legtöbb tagjának tengődnie. Ha csak egy példát veszünk is — azonnal belátjuk a javadalmazások óriási aránytalan-

ságát. Egy hivatalszolgának évi 600 korona fizetése van, a mi hozzá véve a ruhát, lakást, fűtést, világítást, a mit szintén ingyen kap — évi 900—1000 korona fizetésnek felel meg. Ezzel szemben igen sok jegyzőnek aig van **800—1000 korona** fizetése.

Ez az állapot igazán tűrhetetlen és föltétlenül orvoslandó; hiszen a jegyzőtől ma már érettségi vizsgálatot és a közigazgatási tanfolyam elvégzését követelik. Ez körülbelül megfelel annak a kvalifikációnak, a mit egy posta és távirda tisztól kívánnak, sőt több a telekkönyvvezetőnél és mégis ezeket kétszeres, sőt háromszoros összeggel honorálják.

A javadalmazás nyomorúságos volta mellett még napról napra több munkát bízunk rájuk. A Széll-féle híres »egyszerűsített« közigazgatás legalább is kétszeres terhet rótt vállaira.

Belátják, ismerik a bajt maguk a jegyzők is és meg is mozdultak, követelik jogaik elismerését.

Legújában a kézdii kerület községi és körjegyzői kerület elnöki székéből szólott a tárgyról *Szánthó* Károly, lemhenyi jegyző, a háromszékvármegyei kézdii kerületi jegyzői körnek e hó 17-én Kézdivásárhelyen tartott közgyűlésén. Panaszos beszédét a következőkkel végezte:

— Nem folytatom tovább, mert a létező állapotok mizériáját mindnyájan jól ismerjük. Sorsunk javulására legkisebb reményem sincs, mert a járási, megyei, valamint az országos központi jegyzői egylet működéséből mindig hiányzott és hiányzik a legnagyobb segítség, a napi sajtó támogatása, a mi nélkül jogos sérelmünknek a közélettel való megismertetését elérni lehetetlen. Szaklapjaink hivatását nem képezheti eme óhajításunknak munkakörébe leendő felvétele, mert az amugy is céltalan volna, mert ezen lapok létezéséről a társadalom még csak tudomással sem bír.

E panaszos szónok sok tekintetben igazságot rejt magában.

A napi sajtó nem nagyon foglalkozott a jegyzők dolgával; de a hibát önmagukban kell keresniök, mert ők, kik legjobban ismerik helyzetüket, nem tettek eddig semmit s így a sajtó nem vehetett rólu tudomást.

Különben nemcsak a sajtó, de vármegyei tisztviselők is megfélekedtek róluk. Az ő érdekekben egyetlen lépést sem tettek a fizetésrendezési mozgalomban, pedig egy pár szót megérdemelt volna a jegyzői kar is.

Ahhoz tehát, hogy a jegyzők céljukat elérjék, nekik dolgozniök kell. Akkor talán még elérhetnek valamit. Késsé későn fogtak ugyan a dologhoz, de még talán nincs késve minden.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 22.

— **(Bulyovszkyné Szilágyi Lilla — itthon.)** A kolozsvári születésű, egykor közkedvelt színművész: Bulyovszkyné *Szilágyi* Lilla tegnap este Kolozsvárra érkezett a fővárosból és néhány napig itt is marad. Lakása a New-York szállóban van, ahol már eddig is számosan keresték fel az őz matronát régi tisztelői és ismerősei közül.

— **(Bartha Miklós ügye.)** Bartha Miklós tegnap személyes védekezése alkalmaival részben kicsinyléssel, részben súlyos jelzők adományozásával illette Zsoldos László hírlapíró, aki ellen való sajtóperének pedig visszavonását jelentette be. »Személyes ügy« címén. Erre a hosszú cikkre ma Zsoldos László válaszolt, nemkevesebb hosszú cikkben. Zsoldos kijelentette, hogy most ő indít sajtóper Bartha Miklós ellen, részben azért, hogy elégtételt keressen, részben azért, hogy mégis alkalma legyen neki bizonyítania azokat, amiket Bartha Miklósról írt. Abból a szempontból legalább, a melyből mi néztük az ügyet, ezzel a ciancook ki lesznek egyenlítve. Bartha ugyanis arról panaszkodott, hogy a bűnvádi perrendtartás mellett milyen előnyben van a vádlott a vádló fölött, tehát Zsoldos részestül ő fölött. Most aztán megfordítva fog állani a dolog: — saját szavai szerint is — ő lesz előnyben Zsoldos fölött. És Zsoldosnak most annál nehezebb lesz a helyzete, mert magára vállalta bizonyítani a többek közt azt is, hogy Bartha Miklós mialatt egyik

lapban tájékoznak látszó ellenzéki cikkeket írt, ugyanama napokban egy másik szubvencionált ingyen lapot, a »Magyar Nép«-et szerkesztette, a miben hétről-hétre csakis a kormányt dicsérő cikkek és közlemények jelentek meg. Ez tehát elég pikáns pör lesz.

— **(Vívóakadémia.)** Ezt a szót olasztuk napok óta különféle plakátokon, meghívókön. Magyarország királyi viadorának heroldjai tegnap és tegnapelőtt közép-kori sisakokkal, kardokkal és pánccal fel-fegyverkezve hirdették szerteszéjjel a kolozsvári torna és vívónézet vívó-akadémiáját. No hát a ki ott volt ennek a vívó-akadémiának hirdetett verekedésén, az sine ira et studio fogja bevallani, hogy ez a sport ügyének nemhogy használt, hanem ártott és különösen a vívás ügyének, a mely most kezdett felvirágozni ismét. A közönség különben kitűnően mulatott és senki sem bánta meg, hogy kifáradt a »Lövdölde«-be. Nem volnánk azonban igazságosak, ha fel nem említenénk báró *Chappon* Samu vívómester ügybuzgalmát, ki nagy fáradsággal készítette elő ezen vívóakadémiát és igyekezett is minden tőle telhetőt elkövetni, hogy az méltóképp sikerüljön. Hogy ez nem történt oly mértékben, a hogy ő akarta, arról nem tehet. Fáradtságáért megilleti a legteljesebb elismerés, a mit nem is tagadunk meg tőle.

— **(A joghallgatók segélyegyletéből.)** A kolozsvári joghallgatók segélyegylete május 25-én közgyűlést tart az egyetem jogi fakultás II. sz. tantermében a következő tárgysorozattal: 1. Mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. Tisztviselők évi beszámolója és lemondása. 3. Szűnidei tisztviselők megválasztása. 4. Indítványok és interpellációk.

— **(Az iparkamarai választások.)** Az iparkamarai választások ügyében, a kisiparosok pártjának ötvenes bizottsága tegnap este 7 órakor gyűlést tartott. Az ötvenes bizottság ugyanis ez év május hó 14-én tartott értekezletén kimondotta, hogy újra felveszi és most már állandósítja működését. A gyűlésen *Hubay* Károly elnökölt, ki üdvözölte a megjelenteket és kifejtette, hogy mennyire áldásos lenne, ha az az ádáz harc, mely a multban lezajlott, most nem ujlna ki, hanem sikerülne oly megoldást találni, hogy a béke és a nyugalom helyreálljon az iparosok körében. Az értekezlet átérezte az elnök kijelentésének fontosságát és többek hozzászólása után megállapodott a következő határozatban:

A kisiparosok pártja tudatában van ugyan annak, hogy az iparosok többsége mellette van, még sem zárkozik el az elől, hogy az ellentétek kiegyenlültsenek. Egy hat tagu bizottságot, mely Ferencz András, Kenderesi Sándor, Bénich Rudolf, Tóth Ferencz, Reimann Sándor és Gergely Sámuel tagokból áll, küldött ki azon célból, hogy a bizottság lépjen összeköttetésbe az iparos egylet vezetőivel, a kik tudvalevőleg legnagyobbbízt vezető emberei voltak a mult évi u. n. hivatalos pártnak. Kérjék fel, hogy azok részéről szintén egy hat tagu bizottság küldessék ki és találjanak módot arra, hogy az iparkamarai tanácsosságra való jelölések együttesen, barátságos uton történjenek meg, mely esetben a párt harcok megszűnnének. Egyszersmind kijelentette az ötvenes bizottság azt is, hogy a mennyiben a megegyezés nem sikerülne — a mire ők, a győztes párt ime kísérletet tesznek — az esetben a küzdelmet felveszik és folytatják, bármennyire óhajtanák is a békés megegyezést.

E határozat loyaltásához szó sem férhet. A mi részünkről örvendünk, hogy arra, a minek tegnapelőtti cikkünkben hangotadtunk, — t. i. a békés megegyezésre — meg van a hajlandóság és most már reméljük, hogy ez az ügy az iparosok érdekeinek javára fog eldőlni.

Az ötvenes bizottság különben legközelebb vasárnap délután 4 órakor az ipartestület helyiségében tart értekezletet.

— **(A kolozsvári kereskedelmi akadémia torna- és vívó-versenye.)** Igen intelligens közönség jelenlétében tartotta meg a kereskedelmi akadémia ez évi évszázó vívó- és tornaversenyét. A kereskedelmi akadémia ifjúsága az idén is behizonyította, hogy az intézetek között a sport terén az első hely illeti meg. A versenyről a következőket jelenthetjük: — Az érdekes versenyt Kővári mesternek tanítványai a magyar iskola bemutatásával kezdték meg. Az iskola után verseny-vívás következett, melyben mérkőztek a következők: Rónay—

Kleinberger; Rónay—Mózes; Mózes—Konecz; Konecz—Binder; Reviczky—Binder; Binder—Mózes; Szilágyi—Reviczky. I. Szilágyi, II. Binder, III. Reviczky. Ezután Bagaméri József mutatta be az olasz iskolát tanítványával: még pedig Appl, Klár és Szigethyvel. Az assaut vívásban I. Szigeti, II. Veiner. — Ezután Gerentser László, városunk kiváló vőmestere mutatta be tanítványaival precíz és szép iskoláját. — Ezután a tornázás következett a következő sorrendben: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok. Vezeti: Lassel Gyula torna-tanár. 3. Csapatornázás: a) Nyújtó-mozgás. Vezeti: Mózes Henrik, II. A) o. t. b) Táv-magas ugrás helyből. Vezeti: Lesska Ferencz III. A) o. t. c) Korlát. Vezeti: Weiner Hugó III. A) o. t. 4. Mintacsapat korlát. Vezeti: Lassel Gyula torna-tanár. Versenye: 1. Nyújtó I. Kremming II. Mózes; 2. Távugrás I. Konecz, II. Wachsmann; 3. Súlydobás: I. Konecz, II. Wachsmann, III. Mikszics; 4. Korlát: I. Mózes; II. Verner; 5. Függőszekes kötélen: I. Wachsmann (6 mp.) II. Mózes (7 mp.). Ezután az ifjúság gulát mutatott be. Végre Hangay Oktáv lelkes beszéd kíséretében átnyújtotta a győzteseknek a díjakat. Nagy elismerés illeti Lassel Gyula tornatanárt, ki buzgalommal tanította az ifjúságot. Helyénvalónak találjuk e helyen felemlíteni, hogy az akadémiai sport felügyelő bizottsága nem viseli szívén a sport fejlesztését, mert most is olyan ázsiai állapotok vannak az akadémián, hogy tornaterme sincs az intézetnek. Ilyformán az intézet tanulói csak szép időben tudnak a test és lélek-edző sportnak hódolni.

— (Lemondás a honvédtiszti rangról.) Ifjabb Móricz Pál tartalékos honvédhadnagy, a Debreczeni felelős szerkesztője, a tegnapi napon lekötött honvédtiszti rangjáról. A lekötésnek politikai okokból származik; ugyanis a magyar királyi honvédelmi miniszter urhoz intézett bejelentés, illetőleg kérelem következőleg hangzik:

Magyar Királyi Honvédelmi Miniszter Ur!

Kérem tiszti rendfokozatomról való lemondásomat tudomásul venni és elfogadni; mert a magyar királyi honvédelmi miniszter ur által a honvédtiszti rang és állás szelleme e hirdetés elvetek, a képviselőházban tett politikai kijelentéseket meggyőződésemből kifolyólag nem osztom, azokkal még hallgatag sem tudok megalkudni, azért a tiszti rendfokozatomról és állásomról lemondok. *Móricz Pál*, tartalékos hadnagy.

— (A gazdász majális.) Holnap este lesz a sétatéri kioszkban a gazdászok majálisa. A mulatság az előjelek után ítéelve igen fényesen fog sikerülni, mert a közönség érdeklődése a majális iránt mind nagyobb mértékben nyilvánul meg.

— (A Bethlen-kör estélye.) A Bethlen-kör holnap este a Nagy Gábor vendéglő külön éttermében estélyt rendez, a melyen több előkelő protestáns vezérember fog részt venni.

— (A háromszékmegyei egyetemi ifjak Rákóczy-bizottsága) holnap délután 5 órakor gyűlést tart a ref. theologia zenetermében.

— (Fürdő megnyitás.) A Szolnok-Doboka megyei *Büdöspatak* gyógyfürdőt az idei fürdőévadot holnap nyitják meg. Az igazgatóság terjedelmes hirdményben közli ezt a közönséggel.

— (Táncmulatság Bethlenben.) A bethleni Székely Társaság június hó 1-én a bethleni kaszinó dísztermében táncmulatságot rendez, az agyafalvi székely-émlék javára. A rendezőség a következő: Védnök: Dr. Wachsmann Edéné. Rendező-bizottság: Bükkel János elnök, dr. Morár Gyula főtánc-rendező, Karácsonyi Zachár titkár, Gramm Gyula pénztárnok, Bajnóczi Gyula ellenőr. Rendezők: Dr. Flóth Ferenc, Fogolyán Kristóf, Imreh Gábor, Kégl János, Miron Gerő, Mihályi Gyula, Ifj. Orbán Endre, Schwarcz Nándor, Vályi Pál, Végh Sándor, Voith Dezső.

— (Csak folytassa...) Azon a napon, amikor Apponyit fogadta a király, megjelent ő felsége előtt audencián végvári Neumann Dániel aradi gyáros is, aki családjának magyar nemességre történi emelését köszönte meg.

A király nagyon kegyesen fogadta a derek aradi nagy iparost, és kérdésközdött Arad fejlődéséről, iparáról, miközben kitűnő memorával visszaemlékezett arra is, hogy 1884-ben kitűntette látogatásával a virágzó buzásai gyártelepet, hogy az ott tapasztaltak legnagyobb meglepetésére szolgáltak. — A szesz és malom-ipar körül kifejtett tevékenységére utalva, jóakaró melegséggel szölt a király Neumann Dánielhez:

— Csak folytassa, csak folytassa. Aztán megkérdezte a munkában megöregedett gyárost, hogy hány gyermeke van.

— Kettő, felség, volt a válasz. A király ekkor már kezébe vette az ívet, melyen a következő kihallgatandó neve volt följegyezve s kegyesen bucsut intett Neumann Dánielnek e szavakkal:

— Kettő?... Csak folytassa, csak folytassa....

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Péntek: Francillon. (b. 206. sz.)
Szombat: Monna-Vanna. (b. 207. sz.)
Vasárnap: (d. u.): Ripp van Winkle.
(este: II. Rákóczy Ferencz fogsága. (b. 208. sz.)

* Az árendás zsidó és Bob herceg. A tegnapi napon ez a két darab került előadásra a színházban. Az előbbi délután, az utóbbi este. Közönség természetesen nagyon kevés mutatkozott a nézőtérre. Ehhez képest az előadások is bizalmasabb jellegűek voltak és hemzsegek természetesen az improvizált viccek. Ennyi van különös feljegyezni valónk a tegnapi színházi napról.

MULATSÁGOK.

Mulatságok sorrendje:

Május 23. Gazdászok majálisa.
Június 1. Asztalos szakegylet majálisa.
" 6. Vasuti altisztek majálisa.
" 7. Hivatalszolgák majálisa.
" 10. Unitárius kollegium majálisa.
" 28. Iparos aggenház majálisa.
Július 4. Kárpitos segédek majálisa.
" 5. Népiünnepély majálisa.
Az összes majálisok a »Gazdász majális« kivételével, a Lővődében lesz megtartva. A Gazdászok majálisa a kioszkban lesz.

IRODALOM.

Ibsen Henrik összes darabjai közül külföldön a „Peer Gynt“-et ismerik legkevésbé, noha az író hazájában ezt tartják főművejének. És méltán. Mert mélyes, nagy költemény ez: ezer szálba csapzik széjjel az eszme, de a sok szál megint összefut egy csomóba, — ott, ahol halál dala elnyelgészta az elgyötört idegeket. Peer Gynt, a norvég paraszti, végig-hányódó-vetődik az egész világon s végül megtér összetört oda, ahonnan elindult: a kunyhó elé, melyből Solvejg dala hallatszik ki, — Solvejg, azé a leányé, a kit elhagyott, s a ki ősz hajjal is visszavárja őt... És a hű, a megbocsátó szomorú leány az ötlebe roskadónak fáradt feje fölött eldudolja a halál halk énekét. — Sebestyén Károly nagy szolgálatot tett irodalmunknak, mikor ezt a nehéz és fontos drámai költeményt lefordította; munkája minden tekintetben sikerült: — nem hullatja el az eredetinek a szépségeit és zengő magyar szóban költi újra a norvég mester nagy gondolatait. Sebestyén fordítását a Franklin-Farsulat adta ki csinos kötetben; ára füzve 1 korona.

Táviratok

— Fővárosi és vidéki tudósítóinktól. —
A király utazása.
Budapest, május 21. (érk. 11 ó.)
Ő felsége ma délután négy órakor Bécsbe utazott. Az udvartartás tagjai holnap követik.

A poliklinikai egyesület közgyűlése.

Budapest, máj. 21. (érk. 11. ó.)
A poliklinikai egyesület ma délelőtt tartotta közgyűlését az Akadémia felolvasó termében, melyen megjelentek az egyesület fenséges vezetői is: József főherceg nejevel: Klotild főhercegnővel és Wlассics Gyula közoktatásügyi miniszter. Apponyi Albert gróf elnöki megnyitója után, tudomásul vették a beterjesztett jelentéseket és megválasztották az igazgatóságot. Elnökké egyhangulag újból Apponyi Albert grófot választották meg.

A hölgybizottság elnökségéről lemondott gróf Csáky Albinné érdemeit jegyzőkönyvben örökítik meg. Helyébe öv. báró Lipthay Bélánét választották meg.

Végül József főherceg kijelentette, hogy az egyesület támogatását a jövőben is szíven fogja hordani.

Az iparegyesület közgyűlése.

Budapest, május 21. (Érk. 11 ó.)
Rendkívüli érdeklődés mellett folyt le ma az országos iparegyesület közgyűlése. Gróf Zichy Jenő elnök hatalmas beszédet mondott az önálló vámterület szükségessége mellett. A közgyűlés a jutalom címek szokásos kiosztásával végződött.

Kolozsvári diákok győzelme a debreczeni kerületi tornaversenyen.

Debrecen, május 21. (érk. 11 ó.)
A ma megtartott kerületi tornaversenyen körülbelül 25-ön vettek részt a kolozsvári ev. ref. kollegiumból. A kolozsváriak általában feltűnést keltettek ügyes mutatványaikkal. Különösen kitűntek: Székács József és Jászay József a függeszkedésben, mindketten második díjat nyertek. A távolugrásban első lett: Somodi István. A staféta futásban kitűntették magukat: Somodi István, Nagy Endre, Török Pál és József. A kötél-

huzásban a kolozsváriak legyőzték a nagyszebenieket.

Budapesti gabonatőzsde.

Jegyzetelt:

Buza máj.....	7.66—67
Buza okt.....	7.42—43
Rozs máj.....	—
Rozs okt.....	6.50—51

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP JÓZSEF.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTÉR.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár

Résztvénytársaság tűz- és betörésmentes

pánzérozott kovácsolt vasból készült letétpénztárakat külön elzárható rekeszekkel a t. c. közönség rendelkezésére bocsátja, mely a külföld nagyobb városaiban és a fővárosban is értékpapírok és ékszerek biztos elhelyezésére kitűnően bevált intézmény, a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető és egyidejűleg előnyös bérletek is eszközölhetők.

Csomagokat és ládákat mérsékelt díj ellenében.

Erre a célra a biztonsági szabályoknak minden tekintetben megfelelő letéti szoba áll a nagyközönség rendelkezésére.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az

Erdélyi Bank és Takarékpénztár r.-t. Igazgatósága

Kolozsvár, Mátyás királytér 32. sz.

Birtok-eladás!

Háromszékvármegye legszebb vidékén, Brassó és Seps-Szent-György városok közelében, vasuti állomáshoz 10 percz távolságra, állami közlekedési utban fekvő szép kuriális uri lakással és gazdasági épületekkel 154. hold teres fekvésű tagosított birtok gazdasági felszereléssel együtt eladó.

— Bővebb felvilágosítást ad e lap kiadóhivatala. —

2494 1—3

Bioscop!

Javított Kinematograph!

Látható a Hunyadi-téren, naponta este 6, 7 és 8 órakor, csütörtök, május 21-től kezdve.

A legnagyobb e nemű vállalat!!

100 villanylámpás 500 izzó fényvel. Saját felvétel és vetítő gép, 20 lőerejű viló lanytelep által táplálva. Minden 2-ik nap műsorváltás!

Számos látogatót kér

Tisztelettel Norten György, tulajdonos.

MEGNYILT.

Réti Sándor férfi-ruha és szabó üzlete

a Városháza épületében.

Dus raktár honi gyanju szövetekben. Különlegességek gyermekruhákban.

Mérték utáni megrendelések

Kitűnő szabással

eszközöltetnek.

Melyik a legkedveltebb ásványviz? A felső-rákosi (Mária forrás)

Mátyás király gyógyasvanyuviz!

De igazolt is, mert úgy üdítő hatásra (borral), mint gyógyhatásra az összes itt ismert vizeket jóval felülmúlja. Azonkívül 40%-al olcsóbb, mint a többi vizek, a mi nem megvetendő, mert csupán egy üveg napi fogyasztásnál is 30 koronát kiteszen az árkülönbözet egy évben. Csak azért olyan olcsó, mert a helybeli főraktáros egyszersmind a forrás bérloje is. — A gyógyhatásra prof. Karányi, prof. Purjesz, prof. Kuthy uraktól kitűnő bizonyítvány áll rendelkezésre. — Főraktár a forrásbérlo

Hirsch Adolf czégnél (Hid-utca)

kapható minden jobb fűszerkereskedésben és étteremben, s hol nem, követeljük saját érdekünkben.

Mélt. dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag ur, a budapesti m. kir. egyetem hírneves belgyógyászati tanárának bizonyítványa.

A felső-rákosi „MÁRIA“ forrás ásványvizét a vezetésem alatt egyetemi belgyógyászati körödn, valamint a magán gyakorlatban sokszorosan rendeltem a gyomor és légcsőszervek hurutos bántalmában, vesebajokban, főleg pedig vérszegénység és ezzel összekötött idegbajokban szenvedő betegeknek mindazon előnyös hatással, melyet a legjobb földes vasas ásványvizek nyújtanak.

Gazdag szénasav tartalmánál és kellemes frissítő ízénél fogva kedvezően befolyásolja az étvágyat és az emésztést. A rendelkezésemre bocsátott ásványviz teljesen tiszta és kifogástalan kutkezelésről tanusodik. Budapest, 1903. febr. 27.

Korányi Frigyes s. k. egyetemi tanár.

Mélt. dr. Purjesz Zsigmond udvari tanácsos ur, a kolozsvári Ferencz József egyetem hírneves belgyógyászati tanárának bizonyítványa.

Alulírott a felső-rákosi „MÁRIA“ forrás vizét, kedvező vegyi összetételénél fogva, nem csupán kellemes élvezeti itálnak tartom, hanem igen jó sikerrel alkalmaztam azt egy a legkülönbözőbb eredetű vérszegénység — mint az emésztő és légcsőszervek hurutos bántalmait ellen. Kolozsvár, 1903. jan. 23.

2407 12—100 Dr. Purjesz Zsigmond s. k.

Egy üveg ára: 8 kr. minden fűszerkereskedésben.

10 üveg felül rendelésenkénti TELÉFON 325.

Hirdetések

a legolcsóbban felvételnek e lap

kiadóhivatalában, Egyetem-u. 7.